

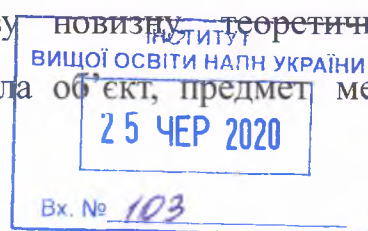
Голові спеціалізованої вченої Ради
Д 26.456.02 в Інституті вищої освіти НАПН
України, доктору педагогічних наук,
професору С.А. Калашніковій

ВІДГУК

офіційного опонента
на дисертаційне дослідження Дудіної Оксани Валеріївни
«Підготовка фахівців з технічного перекладу в університетах США»,
представлене на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Поглиблення процесу глобалізації, розширення міжнародних контактів та економічна співпраця між країнами збільшує попит на професійних перекладачів, які могли б бути конкурентоспроможними не лише на внутрішньодержавному, але й на світовому ринку праці. Проблема підготовки висококваліфікованих компетентних фахівців з технічного перекладу є актуальною в усіх сферах суспільного життя, в економіці й в освіті. Важливим джерелом для визначення стратегічних напрямів розвитку професійної освіти є вивчення та аналіз досвіду підготовки перекладачів за кордоном, зокрема у Сполучених Штатах Америки. Науково-технічний та економічний потенціал США як високорозвиненої держави зумовили інтерес до вивчення досвіду цієї провідної у сфері вищої освіти країни з підготовки технічних перекладачів в високорейтингових університетах США. Тому дисертаційне дослідження Дудіної Оксани Валеріївни «Підготовка фахівців з технічного перекладу в університетах США» є актуальним і цікавим.

Уважаємо, що О.В.Дудіна у своїй дисертації виявила глибоке знання вже виконаних досліджень та здійснила критичний підхід до їхніх результатів, уміло врахувала й творчо використала здобуті наукові дані. У цьому плані її дисертація є логічним продовженням та істотним доповненням пошуків, які велися й ведуться у зазначеному напрямі. Дисертантка переконливо обґрунтувала доцільність, наукову новизну, теоретичне і практичне значення дослідження, чітко визначила об'єкт, предмет, мету і

завдання наукового пошуку, виділила комплекс адекватних методів дослідження.

У дисертаційному дослідженні авторка поставила собі за мету не тільки визначити теоретичні та методичні основи підготовки фахівців з технічного перекладу на магістерському рівні в університетах США, а й розробити концептуальну модель такої підготовки в Україні з урахуванням досвіду США.

Досягнення поставленої мети базується на аналізі проблеми підготовки фахівців з технічного перекладу на магістерському рівні у вітчизняній і зарубіжній літературі та сутності поняттєво-термінологічного апарату дослідження; характеристиці основних підходів, форм, методів та змісту підготовки магістрів з технічного перекладу в університетах США та забезпеченні якості такої вищої освіти; виявленні тенденцій та встановленні особливостей підготовки магістрів з технічного перекладу в університетах США; розробці й обґрунтуванні концептуальної моделі підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу в Україні та рекомендацій щодо її розвитку на основі досвіду такої підготовки в США.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження Дудіної О.В. полягає в тому, що нею:

– вперше виявлено та обґрунтовано тенденцію (перманентного вдосконалення перекладацької компетентності та профільної орієнтації) та особливості (забезпечення повної сформованості готовності випускників магістерських програм з технічного перекладу до висококваліфікованої, продуктивної та креативної професійної діяльності; навчання у мультикультурному середовищі; застосування новітніх засобів автоматизованого перекладу під час навчання; сертифікація технічних перекладачів; забезпечення якості через акредитацію освітніх програм на основі стандартів) підготовки магістрів з технічного перекладу в США;

– визначено основні підходи (поведінковий, особистісний, конструктивістський та рефлексивний), форми (очна та дистанційна), методи викладання і навчання (дослідницький, екскурсійний, проблемний, проектний, електронно-інтерактивний) у підготовці магістрів з технічного перекладу в університетах США;

– визначено поняття «професійна підготовка фахівців з технічного перекладу» як комплексний процес практико орієнтованого навчання, протягом якого формуються/набуваються перекладацька, лінгвальна, екстралінгвістична, стратегічна, ціннісна компетентності, що включають знання з технічних наук, практичний досвід, спроможність відповідати за вірогідність перекладу та діяти згідно з визначеними стандартами під час професійної діяльності;

– розроблено концептуальну модель підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу в Україні на основі досвіду США.

Здобувачкою вдосконалено систему основних підходів до забезпечення якості підготовки фахівців з технічного перекладу на магістерському рівні (компетентнісний, студентоцентрований, когнітивний та функціоналістський підходи до розроблення освітніх програм, зокрема змісту, методів викладання та навчання, методик контролю й оцінювання результатів навчання; селективний підхід до формування висококваліфікованого викладацького потенціалу університетів).

Завдяки дослідженню набули подальшого розвитку рекомендації щодо розвитку підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу в Україні на основі досвіду такої підготовки в США.

Не можна залишити поза увагою практичне значення дослідження, яке полягає в обґрунтуванні науково-методичних рекомендацій щодо магістерської підготовки за спеціалізацією з технічного перекладу в Україні. Результати наукового пошуку можуть бути використані в педагогічних (у т.ч. порівняльних) дослідженнях, при розробленні та вдосконаленні освітніх

програм, посібників, дистанційних курсів і методичних рекомендацій для підготовки перекладачів у закладах вищої освіти.

У своєму дослідженні Оксана Валеріївна здійснила ґрунтовний аналіз стану розробленості проблеми підготовки фахівців з перекладу, зокрема теоретико-методологічні засади підготовки фахівців з перекладу (с.21-36) та підготовка фахівців з перекладу у вищій освіті (с.37-47). На основі аналізу наукових джерел здобувачка дає визначення концептуального поняття дослідження (с.49).

В другому розділі авторка знайомить з етапами та методами дослідження (с.52-54), з основними підходами до підготовки фахівців з технічного перекладу в університетах США, формами та характеристиками такої підготовки. Особисто мені імponує підрозділ 2.3., в якому детально проаналізовано концепцію професійної якості та ефективність підготовки фахівців з технічного перекладу в США (с.118-128).

Дисертантка вдало визначає передумови розвитку підготовки фахівців з технічного перекладу в Україні, серед яких: підвищення ролі іноземних мов у галузі науки і техніки, машинобудування, інформаційних технологій, іншого виробництва та Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (с.135-137).

Безперечним досягненням дисертаційного дослідження є розробка О.В.Дудіною концептуальної моделі підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу в Україні (с. 164 у тексті дисертації та с.11 в авторефераті), метою якої є висококваліфікований професійний магістр за спеціалізацією з технічного перекладу, підготовлений на основі синергії фундаментальних мовних і профільних наук, який володіє прикладними компетентностями з технічного перекладу та практичним досвідом у сфері технічного перекладу. Відповідно до розробленої концептуальної моделі підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу в Україні

сформульовано рекомендації щодо вдосконалення вітчизняної професійної підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу (с.166).

Сформульовані в дисертації загальні висновки відображають належний рівень реалізації представлених у вступі мети і завдань роботи, а також вказують на перспективність подальших наукових досліджень.

Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено в 15 публікаціях, з яких 6 статей – у наукових фахових педагогічних виданнях України, 3 статті – в інших виданнях України, 2 статті – у міжнародних наукових виданнях, 3 тези доповідей – у збірниках наукових праць і матеріалах конференцій та 1 – навчальний посібник.

Структурна побудова, зміст, результати роботи, основні висновки, що викладені в авторефераті, відображають основні положення дисертації. Обсяг і зміст дисертації показують, що робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні.

Виходячи із зазначеного, є підстави класифікувати дисертаційне дослідження Дудіної Оксани Валеріївни як таке, що містить нові наукові положення, має конкретне теоретичне і практичне значення та свідчить про уміння автора бачити актуальні проблеми професійної освіти й успішно працювати над їхнім розв'язанням.

Водночас, як і будь яке дослідження, що має характер живого пошуку, робота Дудіної О.В. не позбавлена певних недоліків, неточностей, а також містить положення, які спонукають до дискусії. До них можна віднести такі:

1. На нашу думку, тему дисертаційного дослідження сформульовано досить широко й вона не повністю віддзеркалює мету і предмет дослідження, де вказано на підготовку фахівців з технічного перекладу виключно на магістерському рівні.

2. Дослідження порівняльного характеру потребують аналізу тенденцій, в нашому випадку тенденцій професійної підготовки магістрів з технічного перекладу в університетах США. Нажаль, в роботі виявлено та обґрунтовано лише одну тенденцію перманентного вдосконалення

перекладацької компетентності та профільної орієнтації, що на наше переконання є недостатнім для формування об'єктивної картини професійної підготовки магістрів з технічного перекладу в університетах США та подальшої розробки концептуальної моделі підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу в Україні й формулюванню рекомендацій щодо вдосконалення вітчизняної професійної підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу на основі досвіду США відповідно до запропонованої концептуальної моделі.

3. Не досить логічним, на наш погляд, є розміщення пункту 2.1. «Етапи і методи дослідження» саме в другому розділі. Робота тільки виграла б, якби цей пункт було розміщено в першому теоретико-методологічному розділі, оскільки ці етапи й методи стосуються усього дослідження.

4. Дослідження тільки виграло б, якби дисертантка провела опитування серед викладачів ЗВО, де здійснюється підготовка фахівців з технічного перекладу (про такі університети йдеться на с.141-144), стейкхолдерів та роботодавців стосовно створеної нею концептуальної моделі підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу в Україні.

5. Варто було у Розділі 3 вказати, хто є розробником моделі формування компетентностей перекладача (с. 104). Якщо це авторська модель, то яким чином вона укладена, на основі пропозицій яких дослідників модифікована.

6. Безперечним є факт важливості формулювання рекомендацій для впровадження у вітчизняну практику професійної підготовки магістрів за спеціалізацією з технічного перекладу на основі досвіду США. Проте, запропоновані О. В. Дудіною рекомендації, не структуровані за рівнями, видами інституцій, та тими, хто має це розробляти та впроваджувати.

Водночас, висловлені зауваження мають дискусійний характер та не впливають на достатній науковий рівень, новизну та достовірність

результатів дисертації Дудіної О.В. Отримані автором науково обґрунтовані результати засвідчують ефективність проведеного дослідження.

Аналіз дисертації, автореферату та опублікованих наукових праць дає підстави зробити загальний висновок про те, що дисертаційна робота Дудіної Оксани Валеріївни «Підготовка фахівців з технічного перекладу в університетах США» є самостійним, завершеним дослідженням, що відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» щодо кандидатських дисертацій, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри лінгводидактики та іноземних мов

С.І. Шандрук

Підпис професора Шандрук С.І. підтверджую.

Ректор

Центральноукраїнського державного

педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

О.А.Семенюк